

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Milli Savunma Bakanı Yaşar Güler** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat EREN
Diyarbakır Milletvekili

Türkiye tarihinin en büyük siyasi kumpas davası olan Kobanê Kumpas Davası'nın karar duruşmasının yapıldığı saatlerde vekili olduğum Diyarbakır'da jet üstlerinden çok sayıda savaş uçağı havalandırılmıştır. Peş peşe kalkan uçakların çıkardığı gürültünün yanında alçak uçuş yapan uçakların yarattığı şiddetli gürültüler nedeniyle özellikle çocuklar korkmakta ve psikolojileri ciddi derecede olumsuz etkilenmektedir. Yıllardır Diyarbakır halkı savaş uçaklarının yarattığı gürültü kirliliğinden dolayı mağdur olmaktadır. Psikolojileri bozulan yurttaşlar, yıllardır üssün kaldırılması talebinde bulunmasına rağmen bu konuda atılmış en küçük bir adım bile yok. Ayrıca oluşan kirlilik nedeniyle öğrenciler ders çalışmamakta, yaşlılar ise uyuyamamaktadırlar. Uzmanlar ve araştırmacılar, hava, su ve toprak kirliliğinin ardından en önemli kirliliğin gürültü kirliliği olduğunu belirtmektedirler. Özellikle büyük kentlerde eğlence ve düğün mekanlarının bulunduğu alanlarda gürültü kirliliği yaratanlara katı cezalar verilirken Diyarbakır halkının hemen her gün savaş uçaklarından kaynaklı maruz kaldığı gürültü kirliliğine dair bir çözüm bulunmuyor. Savaş uçaklarının yarattığı gürültü kirliliği hem insanlar hem de doğal yaşam üzerinde önemli olumsuz etkilere sahiptir. Savaş uçaklarının ürettiği yüksek desibelli sesler, özellikle yerleşim alanlarına yakın bölgelerde yaşayan insanlar için ciddi bir sağlık sorunu teşkil etmektedir. Yapılan araştırmalar, bu tür gürültünün kalp hastalıkları, yüksek tansiyon ve uyku bozuklukları gibi sağlık sorunlarını tetikleyebileceğini göstermektedir. Örneğin, 2018 yılında yapılan bir çalışmada, savaş uçaklarının neden olduğu gürültüye maruz kalan bireylerde stres hormonu seviyelerinin arttığı, kulak çınlaması, tansiyon ve bu durumun kalp-damar sağlığını olumsuz etkilediği bulunmuştur. Ayrıca, gürültü kirliliği sadece insan sağlığı üzerinde değil, aynı zamanda ekosistemler üzerinde de zararlı etkilere sahiptir. Gürültü, birçok vahşi hayvan türünün iletişim kurma, avlanma ve çiftleşme gibi hayati faaliyetlerini bozabilir. Birçok kuş türü, savaş uçaklarının gürültüsünden kaçınmak için göç yollarını değiştirmek zorunda kalmakta, bu da ekosistem dengesini bozabilmektedir. 2020 yılında yapılan bir çalışma, savaş uçaklarının geçiş yaptığı bölgelerdeki kuş popülasyonlarının azaldığını ve bu durumun biyolojik çeşitliliği tehdit ettiğini ortaya koymuştur.

Bu bağlamda;

- 1- Kobanê Kumpas Davası'nın görüldüğü gün olan 17 Mayıs 2024 tarihinde Diyarbakır'dan kaç savaş uçağı havalandırılmıştır?
- 2- Kobanê Kumpas Davası'nın sonuçlanmasının hemen ardından Diyarbakır'da savaş uçaklarının kaldırılmasının ve bu uçakların alçak uçuşla yüksek şiddette ses çıkarmasının gerekçesi nedir?

- 3- Savaş uçaklarının alçak uçuş ve yüksek ses çıkarmasıyla Diyarbakır ve Kürt halkına bir mesaj mı verilmek istenmiştir? İstenmişse bu mesaj nedir?
- 4- Diyarbakır'da bulunan jet üslerinden kalkan savaş uçaklarının yarattığı gürültü kirliliği ile ilgili olarak Bakanlığınızın herhangi bir incelemesi veya araştırması var mıdır? Varsa sonuçları nelerdir?
- 5- Savaş uçaklarının kalkış ve iniş saatleri belirlenirken, bu uçuşların yerleşim yerlerinde yaşayan vatandaşların günlük yaşamlarını olumsuz etkilememesi için hangi önlemler alınmaktadır?
- 6- Diyarbakır'da özellikle çocuklar ve yaşlılar başta olmak üzere halkın savaş uçaklarının yarattığı gürültü kirliliğinden etkilenmemesi için ne tür tedbirler alınmıştır veya alınması planlanmaktadır?
- 7- Gürültü kirliliği nedeniyle oluşan sağlık sorunlarının tespit edilmesi için yerel sağlık kuruluşlarıyla iş birliği yapılmakta mıdır? Bu konuda yapılmış herhangi bir sağlık taraması veya araştırma var mıdır?
- 8- Diyarbakır halkının yıllardır üslerin kaldırılması talebine yönelik herhangi bir değerlendirme yapılmış mıdır? Bu konuda bir çalışma veya plan var mıdır?
- 9- Savaş uçaklarının alçak uçuşları nedeniyle ekosistemler ve vahşi yaşam üzerinde oluşan olumsuz etkilerin tespiti ve bu etkilerin azaltılması için herhangi bir çevresel etki değerlendirmesi yapılmakta mıdır?
- 10- Büyük şehirlerde eğlence ve düğün mekanlarının yarattığı gürültü kirliliğine karşı uygulanan katı cezaların benzerlerinin savaş uçaklarının yarattığı gürültü kirliliği için de uygulanması düşünülmekte midir?